

lovens § 68, dvs. med udgangspunkt i, om - og i bekræftende fald hvilken - foranstaltning der i det enkelte tilfælde må anses for formålstjenlig for at forebygge yderligere lovovertrædelser, jf. pkt. 3.1.2. ovenfor.

Der er ikke i straffelovens bestemmelser om ændring eller endelig ophævelse af idømte foranstaltninger angivet tidsfrister, der medfører pligt for anklagemyndigheden til at indbringe spørgsmålet om foranstaltningsændring for retten.

Efter *straffelovens § 72, stk. 2*, finder § 59, stk. 3, om værneting ved pådømmelse af sager om ændring eller ophævelse af vilkår ved betingede domme tilsvarende anvendelse på afgørelser efter § 72, stk. 1. Er der spørgsmål om ændring af foranstaltningen på grund af ny lovovertrædelse, afgøres spørgsmålet dog af den ret, der behandler sagen vedrørende lovovertrædelsen.

Reglerne om ændring og ophævelse af idømte foranstaltninger i straffelovens § 72 skal sammenholdes med de typer af foranstaltninger, som straffelovens §§ 68-69 giver mulighed for at idømme. Nedenfor i afsnit 3.3. redegøres for de hovedtyper af foranstaltninger, som de pågældende bestemmelser giver mulighed for at idømme.

Der henvises til betænkningen s. 20-21.

3.3. De forskellige typer foranstaltninger

3.3.1. Foranstaltninger over for sindssyge lovovertrædere

Foranstaltninger over for sindssyge lovovertrædere fremtræder i tre hovedtyper - dom til anbringelse i hospital for sindslidende, dom til behandling i eller under tilsyn af hospital for sindslidende og dom til ambulante psykiatriske behandling. Disse hovedtyper kan varieres, f.eks. ved at der også indgår bestemmelse om tilsyn af kriminalforsorgen.

En dom til anbringelse i hospital for sindslidende indebærer, at den dømte skal opholde sig på hospital. Udskrivning til ambulante behandling kan således kun ske efter retskendelse, jf. straffelovens § 72, stk. 1.

En dom til behandling i eller under tilsyn af hospital for sindslidende giver hospitalets overlæge kompetence til at udskrive den dømte til behandling uden for hospitalet, herunder ambulante behandling, og til at indlægge eller genindlægge den pågældende på hospital. Endelig ophævelse af en sådan foranstaltning kræver ligeledes retskendelse, jf. straffelovens § 72, stk. 1.

En dom til ambulante behandling giver som udgangspunkt ikke mulighed for hospitalsindlæggelse. Dommen kan imidlertid indeholde en udtrykkelig be-

myndigelse til at indlægge den pågældende på hospital.

Det er i retspraksis antaget, at indlæggelse ifølge en dom af den ovennævnte type efter omstændighederne kræver godkendelse efter straffelovens § 72.

Valget af domstype beror på en afvejning af sikkerheds- og behandlingshensyn. I vurderingen indgår dog også proportionalitetshensyn. Den foranstaltning, der kommer på tale, må således ikke være mere indgribende, end formålet tilsiger.

Der henvises til betænkningen s. 21-23.

3.3.2. Foranstaltninger over for mentalt retarderede lovovertrædere

Ved lov nr. 258 af 8. juni 1978 om ændring af lov om social bistand med flere love (Særforsorgens udlægning mv.) blev den særlige lovgivning om forsorgen for åndssvage og andre svagt begavede ophævet med virkning fra den 1. januar 1980. Samtidig blev denne forsorg ved lov nr. 257 af 8. juni 1978 om udlægning af åndssvageforsorgen og den øvrige særforsorg mv. (udlægningsloven) lagt ud til kommunerne, amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner. Den pågældende persongruppe er nu omfattet af de almindelige regler i lov nr. 454 af 10. juni 1997 om social service.

I forbindelse med, at åndssvageforsorgen blev udlagt til amtskommunerne, blev åndssvage-loven af 1959 ophævet. En af konsekvenserne af ophævelsen af denne lov var, at adgangen til administrativt at iværksætte tvangsforanstaltninger over for åndssvage faldt bort. Hovedsynspunktet bag ophævelsen af tvangsreglerne var, at institutionsophold for psykisk udviklingshæmmede bør være baseret på frivillighed, hvorfor særlige tvangsregler over for denne persongruppe ikke fandtes ønskelige.

En anden følge af særforsorgens udlægning var, at de lukkede institutioner blev nedlagt. Der findes i dag kun én lukket institution for mentalt retarderede lovovertrædere (»Koføedsminde«), hvor der findes henholdsvis en åben og en sikret afdeling. En dom til anbringelse på lukket afdeling kan derfor i praksis nu alene fuldbyrdes i den sikrede afdeling på »Koføedsminde«.

Efter § 92, stk. 1, i lov om social service (tidligere bistandslovens § 112) har amtskommunen pligt til at sørge for, at der er det nødvendige antal pladser i boformer, der er egnet til længerevarende ophold til personer, som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for omfattende hjælp i almindelige daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling, og som ikke kan få dæk-